Різдвяний Додаток, Свобода ч. I, Р. XVII. Christmas Supplement, Svoboda Nr. I, Vol. XVII.

Сьвятий вечер майнера.

На небі тихо зорі засіяли.
Від праці вернувши, до стола сідають
Недавно чорні — тепер повмивались
Помучені, збиті шепчуть — розмавляють!

Старенький Олекса тяжко вадхнули
І думку післали — гень... аж там в край рідний
Примкнули очи. Сказав бись: заснули,
Ні!! Старий шепоче: О! який я бідний!!!

Та не лиш Олекса стогне на чужині,
Не лиш його серце туга розриває.
Всі вони хтіли-б бути на рсдині
В отсю сьвяту хвилю, як Бог ся раждає!

Як се колись було..... А тепер... а нині...
Вони між чужими тихо сідають
До тої вечери. На чужій чужині
Ковтають сльози, Різдво зустрічають....

Дома днесь інакше... Нема що рівнати...
З'їв тут вечеру, сейчас лягай спати
Не тому, щоб з сонцем до церковці встати
Але щоб до праці тяжкої ся брати.

Тут дзвонів не буде, щоб зі сну будили,
Лиш заревуть тільки труби фабричні
І не одному потекуть сльози
Як піде у майни в сьвяті дні празничні...

М. Марущак.

На чужині.

(Різдвяні спомини.)

От уже і сьвята Рождества Христового! Як швидко проминув сей рік! Ніхто й не зглянув ся, коли воно прийшло!

А ми на чужині!

Відділені від своїх найблизших, від своїх рідних синіми водами, горами й лісами будем оттут витати „дивную новину" Рождества Христового.

Там у старім краю Сьвятий вечір!

Тиха, погідна ніч обняла цілу руську землицю! На небі іскрять ся зорі, палають, із за гори виринa блідий місяць а в селі гамірно, весело! Хтож не знае сего? З низеньких, землї досягаючих хатинок, несеть ся пісня-коляда звінким голосочком. Всюди гамір, крик; гарно, весело, аж серце радуеть ся...

А ми на чужині!

„Бог предвічний народив ся" — лунае днесь по всій руській країні, по всіх усюдах, де руське серце бе. І там — де верхи гір сягають зір, — де Дніпро поблискуе своїми водами, Чорне море грае, на буйних розлогих степах і там, де красний край Поділя, у лісах, ярах, долинах, горах, усюди почуте звук сеї пречудної пісні.

А ми тут на чужій чужиноньці сьпівати Єму будемо наші прекрасні коляди, а гадки наші на крилах пісень полинуть далеко через води, ліси й гори у старий край, під сю чорну, низеньку стріху, де ми вперве побачили сьвіт, де почули „звук родимих слів"...

„Вселенная весели ся" — понесесь нині відгомоном гень через моря, через кордони.

І ми звеселимось, зрадіемо тут на чужині, почувши голос різдвяного дзвона, голосячого, що прийшов Сьвятий вечір, що злинув на землю різдвяний ангел, заповідаючий:

„Новая радость сьвіту ся з'явила"..

„Христос родить ся" — засьпіваемо всі „купно нині" у сей торжественний день, коли засядемо до спільної вечері а неодному з нас нишком покотять ся сльози по лици, коли згадаем сю радісну хвилю, де ми окружені своїми, на рідній землї, сьпівали сю пісню.

А днесь ми на чужині!

І пташці у клітці добре і її усе готовлять, що нічим її журитись та все таки вона до сита на волї, хоч нераз і не доспала і біди-горя зазнала. І нам тут добре, та не оден з нас злітае гадкою, мріями тужить за рідною стороною, та

. . . . заплаче жалібненько
На чужій сторонці,
Бо тут ваве і всихае
Як листо на сонці
Тут ні друга, ні родини
Ні рідної хати;
Тяжко, Боже, на чужині
Вік свій вікувати. . . .

. . . .

А там „на небі зірка ясна засяла", а у хатї зійшовсь гурт своїх, знакомих та згадують нас, згадують хвилї з нами прожиті.

А ми на чужині! Далеко від своїх, далеко муж від жени, батько від дітей, діти від батька, далеко від нашої рідної неньки землї, що нас, дітей своїх, вигодувати не могла.

Колись „молоком і медом пливуча, убрана в красні, золоті шати" не може днесь дітей своїх вигодувати, що „по під тинню сиротами" блукають.

„Во Вефлеемі весела новина"-а ми . . . на чужині!

Туж чужая сторононька
І люди чужії,
Не пристануть до серденька
Хоч і не милії.
Най би які добрі були
Все не свої рідні. . . .

. . . .

Коли-ж то . . явить ся отся „весела новина" коли то нам засяе на небі зірка, коли „настане сей час лучшой долї і для нас", коли ударить, залунае на свобідній землї різдвяний дзвін нашого визволеня?

А лихий Ірод хоче вигубити нас, наш нарід, позаяк тремтить о свое царство. Діти наші катуе, убивае. І неодна мати оплакуе отрочат, дітей своїх, неодна вмиваесь гіренькими слезами, виряджючи їх у кайдани—неволю, або й на смерть готовлячи.

Та „не плач Рахили"! Не ридай „чад" своїх! Они не умирають.

А ти Іроде безумний, гень, пропадай марно з лиця землї, ти нас не погубиш, хоч-би й усі пекольні сили станули в тобою!. . . .

Евген Гвоздик.

ГРІШНИЦЯ.

(*Іоан VIII, 3—11.*)

Увесь закон завчивши Мойсеїв,
На прю з Христом зібрались фарисеї.
Туди, де Він учив людей, прийшли
І грішницю з собою привели.

Поставили її посередині
І кажуть: „Ся жінка грішна нині,
А нам про се писание гласить:
На смерть камінем грішницю побить!

Ти що нам скажеш?" І, сказавше сее,
Замовили разом хитрі фарисеї.
Але Христос нічого не сказав
І на землї щось пальцями писав.

Вони спитали в друге. Він підвів ся,
На фарисеїв сумно подивив ся,
І каже тихо: „Хто не грішний з вас,
Нехай її ударить перший раз..."

І на піску, склонившись, пише знова.
Всї фарисеї вийшли і... ні слова...
І коло Його мовчки, мов німа,
В сльозах стояла грішниця сама.

Спаситель глянув і її питае:
„Де судді й обвинителї" — „Немае"...
„І так, не буду й я тебе судить,
Іди собі і перестань грішить."

Ю. С. Невеличкий.

Немила ошибка.

Був я дириґентом хору і то — як кажуть — наловим. Треба Вам знати, що сьпів і музика, то у мене „избранная" часть житя. Не буду нераз і їсти, а сьпів такой лунае з моїх сьпівучих уст. Здавалось менї тодї, що на крилах пісні лину десь далеко... далеко... в зачаровані, надземські краї.

Знатоки запевняли, що власне чим більше був я голоден, тим гарнійше сьпівав і радили менї щиро перед сьпівом нічогісько не їсти. Від того часу, йдучи за їх радою, а вибираючи ся на яку пробу сьпіву, або концерт, умертвлав як лиш змога свій жолудок, котрий після ради знатоків а й після мого власного досьвіду не був менї цілком до сьпіву потрібний, бо як знаю з анатомії (будови людського тіла) — належить він до ряду орґанів травленя.

Писав я тоді звичайно лист до моеї подруги, що о тій а тій годині мае очікувати мене з вечерею, обідом і т. д. і засилав післанцем до дому.

Кажу — подруги, бо я оженив ся. Ой, оженив ся... Вправді 24 годин по слюбі жалував я свого кроку, бо „не так склалось, як гадалось", але щож робити; пиши — пропало. Думаю собі — найлучше безперечно сьпівати в дуеті. Ходив кілька місяців до неї, родичі її прихвалили, приглядали і стала ся катастрофа — панна Оля перейшла на мою власність, а з нею перейшли на мене старання о модні убори і „калапи", котрі так часто зміняли ся, як курс гроший. Бувало й таке, що нім такий „калап" дістане ся зі штору до дому, за той час „вийде" вже з моди. Та нехай би уже й так було, а то бачте я мав далеко більший „трубель". Жена моя, не будучи музикальною, ненавиділа сьпів з усей душі, через що мусів я дома свої проби залишити, а перенести ся з тим „джабом" до товариства сьпівацького.

До хору, котрим мав я щастє управляти належала й панна Ольга, іменничка моеї жени, незрівнана красавиця, знаменита сила сьпівуча, але при тім дуже несловна і леда чого ображлива.

Ніколи не можна було числити на те, чи явить ся она коли на якій пробі, хотьби вона була й найважнійша. Додати мушу, що ся панна Оля була колись товаришкою моїх молодих літ. Не одну милу хвилю перебули ми разом, та не одну гарну пісню пересьпівали в купцї. Малисьмо навіть пібрати ся, та якось наші уклади розбили ся, як справи в Марокко.

. . . .

Випала дуже важна проба. За кілька днів мае відбути ся величавий концерт, на котрім і наш хор мае виступити з кількома піснями і показати, що уміе, аби опісля не писали по ґазетах: „Дня того а того виступив хор під управою Н. Н. Сьпівали низше критики, — сьпіваки не вишколені; всюда панована дісгармонїя" і т. д.

Не маючи найменьшої певности, чи панна Оля явить ся на нинїшній пробі, задумав я написати лист, в котрім представлю важність хвилї і солоденькими словами заохочу її до конечної присутности на сій пробі.

Рівночасно мав я написати лист і до моеї жени, аби знала, коли сподівати ся мене на вечеру, а при тій нагоді зробити її кілька докорів за нинїшний невдалий обід і за видатки, які з кождим днем змагають ся. Не могучи задля тещі зробити сего устно, постановив я хоть сею дорогою дїпнати цїли.

Сів тай пишу.

Перший лист призначений для жени, був слідуючого змісту:

Люба Олю!

Справді, що брак менї уже терпеливости. Обсипую Тебе дарунками, не жалую видатків, а в заміну за то, що? Одним словом нич... розчароване. Пригадай собі нинїшний обід, від котрого ще й тепер трясе ся менї голос. В додатку мушу зносити примхи Твоеї мами.

Нинї дуже важна проба, через що перед 11-ою годиною не зможу бути дома.

До побачення!

Твій
Клим.

Другий же лист, призначений для панни Олї, був такого змісту:

Дорога панно Олю!

Днесь о год. 7-ій вечером ґенеральна проба перед нашим концертом. Час дуже короткий, а праці много. Прошу проте конечно прибути. Того рода сила, що панна Оля не дасть ся ніким заступити і від Неї лише буде залежати удача концерту.

По пробі пригадаемо собі де що з наших молодих літ. Боже, який то був милий час. Чи тямите той дует: „Як два серця ся кохають", який ми враз сьпівали, або пісоньку: „Красна дівице", яку знов я так часто Вам сьпівав?

Як Ваш добрий товариш надію ся, що прибудете певно і поможете до гарного діла.

До милого побачення!

З поважанем
Клим.

По написаню вложив я ті листи до призначених коверт і вислав післанцем.

Чекаю пів години... нема. Уже й сема, а панни Олї не видно. Цїлий хор вібрав ся, лиш її одної нема. Всї нетерпеливлять ся. Щож тут робити? Га, не було иньшого виходу, як лиш зачинати пробу.

Хор зібрав ся на сцені. Підношу руку і на даний знак залунала пісня: „Закувала та сива зазуля"... Якже-ж однак я здивував ся, коли в дверех салї, місто панни Олї, показала ся цілком несподівано моя „люба" теща.

Спрямувала відразу свої кроки до сцени і з піднесеними в гору кулаками, якби для конкуренції диріґентови, накинула ся грізно на мене:

— А ти гільтаю! Не досить, що любиш ся з другими, щось запропастив мою любу дитину, та ще будеш називати мене сивою зазулею?! Дам я тобі зараз прочуханця! Побачимо хто буде кувати, ти, чи я!...

Побачивши розбішену тещу, пустив ся я на втікача за куліси, а баба за мною. Утікаючи перед нею, роздер я о цьвях цілком нове убране і згубив цвікер. Ледви другими дверми утік на двір.

По такім привитаню, охолонувши зі встиду і з переляку, доміркував ся я відразу причини, яка скоїла таке лихо. Посилаючи листи помилив ся я при їх вкладаню до коверти, через що лист призначений для панни Олї, відобрала в заступстві жени — теща, лист же до жени, отримала панна Оля.

Перед тим ще наробила теща авантуру в домі панни Олї, за котру опісля мала „пискову" справу в суді, мене же від подібної справи увільнили лиш ноги,

Остренко.

Кость Курилло.

* * *

Мене хлопятом колибали
у четинових борах шуми,
мені на лиху долю грали
сопівок гірських смутні думи.

Мене пестили зойки стони,
мамуні сльози, батька болі,
та тії сільські дзвони,
що по сірому неслись полі.

Та, хоч вже давно з тої хвилі
скотились літа за літами, —
а мої дні — ой дні не білі,
а ночі — ночі зі сльозами.....

Смерть Пилата.

(Леґенда.)

Римський кесар Теверій тяжко захорів. І сказали йому, що в Єрусалимі є чудотворний лікар, який одним словом підводить від літ хорих з одра болізни, Не знаючи, що сього лікаря Пилат і жиди розпяли, прикликав свого дворянина Белюзіяна і сказав йому:

— Поспішай що духу до Юдеї і скажи Пилатови, мойому слузі і другови, щоби прислав мені чудотворного лікаря, аби повернув мені давне здоровлє.

Белюзіян сповнив кесарів приказ і станув перед Пилатом:

— Пилате! Тиверій, кесар, імператор і твій владітель приказує і просить, аби ти сейчас прислав до нього чудотворного лікаря, який мешкає в твойому городі і який ісціляє усї недуги.

Як пилат се почув, настрашив ся вельми і великий жах обняв його серце, бо він сам віддав Ісуса на смерть. Тому відповідаючи післанцеви сказав.

— Сей чоловік був злочинцем, люд йшов за ним і тому на раду книжників я повелів його розпняти.

— Післанець вертаючи стрітив по дорозі одну жінку іменем Вероніку, яка знала Ісуса і говорив до ньої:

— Жінко! Чому жиди вбили сього чудотворного лікаря, який жив в отсьму городі і одним словом ісціляв усі недуги?

— Ридаючи відказала жінка:

— Се був Бог і мій Учитель, якого Пилат вязнив і післав на смерть лиш тому, що його жиди ненавиділи.

І говорив тоді Белюзіян зі смутком:

— Шкода, що не могу сповнити приказу мойого пана.

І бачучи смуток на лици вельможи з плачем казала жінка:

— Як що мій Господь ходив по цілій країні навчаючи сумом ставала душа моя, коли я довго Його не бачила. І тому хотіла я мати образ Учителя, аби він в Його неприсутности потішав мою душу. І як я несла полотно до маляра, стріла по дорозі Господа, що спитав мене, кудою йду. Я сказала, за чим і по що і Господь взяв полотно з моїх рук і за хвилину віддав його мені уже зі своїм образом. Як що твій пан гляне на сей образ з вірою у своїм серци — буде вилічений.

На се Белюзіян:

— Жінко! Продай мені сей образ, я заплачу тобі, скільки зажадаєш.

А вона відповіла

— Спродати не можу, але піду з тобою до кеса- [illegible] образ, аби глянув на нього і верну домів.

Белюзіян вернув у Рим з жінкою і здав справоздане із свого посольства говорячи: „Ісус, якого ти хотів бачити, не жиє. Несправедливо засуджений Пилатом на смерть і виданий жидам, умер на хресті. Але зімною прийшла одна жінка і принесла образ Ісуса. Коли глянеш на нього з вірою у серці, будеш здоровий".

Тоді кесар казав по дорозі стелити шовкові матерії і принести образ Ісуса. Глянув — і був ісцілен.

І тоді кесар казав піймати Понтійського Пилата і привезти до Риму. Як що приказ сповнено, повний гніву, велів привести його перед своє лице. Пилат одначе, який мав зі собою ризу Ісуса Христа, вложив її на себе йдучи до кесаря. Кесар глянув на Пилата і гнів його від разу втихомирив ся: підвів ся з місця, привитав його і не вимовив ні одного гнївного слова. По виході Пилата кесар опять загорів ся гнївом і жалїв ся, що не міг свойого гнїву оказати виновникови. Казав його знова прикликати, щоби йому сказати, що винен є вмерти, позаяк не вартує жити на сьвіті. — Однак, як що лишень його узрів знова привитав його приязно і гнів его минув ся. Усї дивували ся тому дуже, дивував ся сам кесар і за порадою одного христіянина повелів здіймити з Пилата ризу, яку він мав на собі.

І тоді доперва почув кесар, що гнїв збирає ся у його серці і приказав Пилата увязнити. По кількох днях скликана кесарем рада засудила Пилата на соромну смерть. Як що Пилат дізнав ся про присуд, зарізав ся власним ножем і так помер. Коли про се донесли кесареви, сказав: „Присуд сповнений, і виновник вмер соромною смертию, бо власна рука не пощадила його".

Тїло Пилата привязане до важкого млинського камeня вкинено у филї Тибру.

ЧОГО?

Ой чого ти мій народе Так сумуєш?... Чи у собі тої сили Вже не чуєш?... Тої сили житевої, Що в неволї Піднїмає людські душі Гень в простори?... Тої сили, того жару, Тої віри, Що веде в завзяті бої До побіди... Чи нема вже в тебе сьміху На наруги? Чи нема мечів сталенних На потуги?	Чи нема пісень воскресних В хвилях горя? Щоб від гір плили гомоном Аж до моря? Ой бо ясне сонце сяє, День сьвітає Вітем бір шумуть старезний, Вихор грає... А у тому шумі вітру, Сьпів лунає: „День великий-воскресеня Йде над краєм!.." Ой народе, мій коханий, Чом сумуєш? Чи тієї пісні — грому Ти не чуєш?...

Історія „Мандибурської" курки.

Гумореска.

Ви ще не чули за „мандибурську" курку? Ну то я вам оповім. Було се так:

В селї Лїсниках коло Бережан, був собі ґазда, якому на ґвалт захотїло ся свої дїти повиучувати на панів. Ну, чомуж би й ні? Пилип Ковованъ мав ґрунту, як то каут—ласку божу, то міг собі позволити на се, аби его дїти вчили ся дома. Шукав відповідного учителя, шукав. Бог змилосердив ся над ним і упхав ему в руки.

— А шо ви за один? — питає его Пилип.

— Я є студент з Бережан — відповідає той — Брихайло Псякрицький. Маю великий дар від Бога людий научати і їх долю поліпшати.

Пилип згодив ся. Приняв Брихайла Псякрицького до дїтий і тїшив ся дуже, що має в себе такого вченого і розумного професора.

Пан Псякрицький не дармував, учив дїтий не лише читати й писати, але й гандлювати. У вільних хвилях заглядав у кождіську діру в Пилиповім господарстві. Він дивив ся, чи їдять конї, корови; его інтересувало корито, що розсихалось на сонци, старе решето, у якім торік качка висиділа пятнайцятеро качат; він заглянув і до овець і на полицю і до комори, виліз на подра і порахував кілько курок сего дня знесло ся — словом, був се чоловік, що усе бачив і на усїм знав ся. Его не ошукав ніякий учений, навіть сельському піддачому не дав ся нїколи взяти „на бас". О, що то, то вже ні! На що лиш подивив ся, то знав і до чого. Ну, тай не дивота; ходив в Бережанах до ґімназії, то й навчив ся усього на сьвіті. Кау вам, добрі люди, що, одним словом, був вчений і конець! Але то вчений на всї боки, так глубоко, що ти, добрий чоловіче, ще й не помислив, а він вже знав, що ти маєш сказати. Кажуть люди, що его покійний стрий то навіть вокуляри носили, а вуйко, то виділи два ци три рази живого вовка — ая, з такої вченої фамелії походив!

Пан Брихайло страх любив домашну птицю, а особливо курки. Бувало Пилипиха крикне: „цюр-р-р! тю-тю-тю тю тю!" а панич вже й дивить ся, як тото дрантечко увихає ся за зерном, кусаючи одно другого. На курки дивив ся п. Брихайло Псякрицький цїлими годинами і доти щось штудерував, доки не виштудерував.

Раз приходить він до читальнї і каже:

— Люди добрі! Які ви нерозумні, які невчені, не практичні... Ви держите прості, звичайні кури, а они хатяй їдять богато, не приносять ніякого пожитку. В краю Мандибурії є такі кури, що денно несуть по пять або й шість покладків, а покладки такі великі, що нехай гусячі сховають ся. Мандибурська курка з'їсть наперсток ячменю і тарах 5 покладків; з'їсть два наперстки — тарах десять покладків; з'їсть 3 наперстки — тарах пятнайцять покладків! Анї не квокають, анї не пірять ся, лиш рік від року несуть ся тай несуть ся.

Людам аж слинка біжить до рота. Ото раз курочки, бодай на камени родили ся!

— А не знав — питає таки тамошний вартівник — ци дорогі ті кури?

— О — каже пан Брихайло — вони дуже дорогі Одна курка коштує кілька ринських. Тепер дорога, желїзниця, почта, в дорозї для неї услуга, підводи, клїтка і збіже — на усе те треба кільканайцять папірків.

— Але ті „мандебурські" кури мають то до себе що як багато несуть покладків, то й дуже множуть ся Подумайте, кілько то на рік можна розплодити курок!

— Крот би ему ге! — каже вартівник Данило — та то би страх варто такі кури тримати. Чоловік бодай за табаку нїколи не журив-би ся. Лиш возьми яйце, та й вже є!

— Ба — каже Микита Палїцей — тай жінка не вапала би вічно за дурне яйце!

Хлопам страх захотїло ся тої „мандибурської" курки. Зложили ся по пару шісток і дали Брихайлови, щоби їм спровадив таку „мандибурську" курку.

П. Брихайло Псякрицький, вчений чоловік — єгож стрий вокуляри носив, а вуйко вовка видів. Як стиснув гроші, тай поїхав за тою вченою куркою, що по кільканайцять покладків несла на добу.

Нема, нема — аж приїздить. Люди збігли ся до читальнї, як на яке „цудо". Деж то? Найстарші люди в селї не запамятали, аби де хто коли чував про тоту якусь „мандибурську" курку.

П. Брихайло Псякрицький веселий, ущасливлений і гордий, що доказав такої штуки, поклав курку на стіл, звязавши добре крила і ноги та давай викладати по вченому, що то за добра курочка. Невеличка, але гарна, чубата, так, що аж піре очи закривало: ноги вже такі побабчені, як кора на столїтній березї.

— Ей — каже вартівник — ледво она панцю буде нести ся!

— Чому? — питає Псякрицький·

— Та вона відай памятає ваші хрестини.

— Боже борони! Сеж молоденька курка, доперва торік побачила перший раз сонїнько боже. Се ґатуночок, як золото. Ми до неї мусимо ще дібрати гарного когута і витворимо чисто „мандибурську" расу. На перстoк ячменю — і тарах пять яєчок; два наперстки ячменю — тарах десять яєчок; три наперстки яч.

— Та шо ви тото дурне вогорите? — крикнула вже зла Палицеїха. — Та я коли її давала наперстками ячмінь? Та вона в мене бараболю їла? Бігме-Боже!

— Як то? — питають люди здивовані. — То це не „мандебурська" курка?

— Та яка 'му там „мандибурська"? Та то моя курка. Я вчера ходила до Бережан на ярмарок, тай взяла і тоту курку, бо вже стара і не несла ся. А сей панич, ая, вони, вони! я пізнаю — підійшли до мене і купили за півпяти шістки!

Брихайло Псякрицький боронив ся, кляв ся на чим сьвіт стоїть, що то курка „мандибурська", але баби таки пізнали і то навіть чужі, сусїди — що се курка Палицеевої Хевронї. Висьміяли бідного Брихайла, сплюжили, обплювали, а десятник як не заплює рук, як не зачне Псякрицького перещіти:

— Я курцї наперсток ячменю, а вона тарррах пять яєц! Тарррах десять яєц! Тарррах двайцать яєц!

— А якась баба таки тою самою куркою висмарувала бідному Брихайлови вчені губи.

Потому Пилип не міг наоповідати ся. Все бувало каже:

— Та я на направду гадав, що є такі „мандибурські" кури, що то про них ріжні вчені Брихайли пишуть, що зносять по кілька покладків денно. А Бог би его побив з его таким вченим! Шкода, що его стрий носив вокуляри!

. . . .

От таке то було з тою „мандибурською" куркою. Пан Брихайло Псякрицький „заробив" парунайцять левів тай пішов у сьвіт дальше „практикувати".

Кажуть, що він потому пристав до опришків і різав ворогів руського народа.

ЧАЛИЙ.

По американьски.

Мати-ж моя мати
Мати-ж моя мила,
Не дай мене за „фармера" —
Буду нещаслива!
„Фармер" не кохає,
Ні за малу жмінку
Й більше любить свої свині
Чим слюбную жінку.
„Фармер" лиш те й діє,
Що оре та й сіє,
А молотить так тяженько,
Що аж серце мліє.....
Молотить татарку,
Овес і пшеницю,
А в запалі помолотить
Й свою молодицю.....

* * *

Мати мене не слухала,
За „фармера" дала,
А я трошка поплакала
Й давно перестала
„Фармер" не є вовком, —
Бачу добре нині —
Любить також й мене трошки
Попри свої свині.
А коли й молотить,
Так я потім гарно
Розпізнаю і признаю,
Що се не...... за дармо.

ЮРИЙ ЛУГОВИЧ.

Смерть.

(Оповідання.)

— — — — — — — — — — — — — —

Йшла тихо — тихо — незримо, — понад ліси, гори, уносилась степами широкими йшла.

І стинала усіх, кого лиш подибала у своїй мандрівці. Нікого не минула. Дітий малих відривала від лона матері, дужих у самому росцьвіті сили стинала наче зрілий колос пшениці.

Нікого не минула.

І лишала за собою лиш жаль, сльози, та безнадійну роспуку.

А за нею смуток волік ся. Такий безмежній смуток.

Старі люди казали, що бачили її, нераз у тихі погідні вечорі блукаючу над людськими, полями як линула з повітрем, висока, костиста.

Овіяна силою.

І хрестились тоді, шепотіли молитви, проганяючи її від себе — на ліси на гори.

І казали, що тоді зривав ся вихор та скаженів виючи глухо.

Стрясав вітями старих дерев, що дрижали, немов прочуваючи її.

І дітий малих, що плакали лякали нею.

— Цить, цить не плач! Вона почуе твій голос, прийде і забере тебе!

А вона йшла, линула все далі, все далі, тиха, холодна, страшна.

— — — — — — — — — — — — — —

Така мала хлопська хатина.

Крізь малі шибки вікон вдирались послідні лучі заходячого сонця.

Совгались по білих стінах, блукали по них, немов хотіли розігнати вечірний сумерк, що панував у хаті.

Часами заглядали у чорну, нетоплену піч, що виглядала страшною безоднею.

В куті, на простім деревлянім ліжку вмирав Степан.

Край його у ногах сиділа стара Федиха, його мати та заводила.

Хвилями ставала, дивилась на вимарніле лице сина, та знов заходилась від страшного уриваного плачу.

Старий Федь, високий, сухорлявий мужик. сидів на лаві, та вдивляв ся в вікно.

Не міг плакати.

Щось стиснула його за серце, мов би хто колов його зимним зелізом.

Здавалось, мов не бачить нічого коло себе, не чуе плачу жінки.

Його погляд блукав то по стінах, то по галузях цьвітучої черемшини, що звисала до вікна.

Часами вітер хитав ними, та тер о шибки вікон. Тоді повставав звук такий, що стрясав Федьом, мов у лихорадці.

— — — — — — — — — — — — —

А його бліді уста здаеть ся сотий раз вже виповідали сі слова.

— А тое ми вивчив ся, а тое набрав ся того паньства!....

І затискав зуби зі страшного болю що проймав його.

Там, на сьому ліжку, вмирав його син, його една дитина...... Та ще який син!.... І тоді очи Федя горіли якимсь зловіщим огнем, а уста скоро, скоро викидали слова.

— Ех, — коб знате, коб знате......

— — — — — — — — — — — — — —

Одинаком був.

Родивсь слабким, хоровитим, нездатним до важкої, сільської праці. Таким був тихим, спокійним. Не збиточив з своїми ровесниками, не грав ся з ими. Та ка вже була його вдача. Прямо від батога та товару пішов у школу. Як виправляли його то старий Федь, йно казав:

— Вчи ся сину, вчи ся, то твій талан, твій маеток, се твое господарство буде..... А Федиха плакала, обіймала його. та пращала ся зі сином, мов на смерть.

І тямив то Степан.

Тямив той недостаток, ту нужду, що не раз заглядала під їх стріху.

І вчив ся.

Вчив ся цілою душею, щоб добути знаня.

Був тихий, все замкнетий в собі. Той недостаток, та вічна непевність про завтра, зробили в його машину, котра думала, вчилась на те, щоби не бути голодним, не сьвітити дірами.

А таку ніжну мав душу.

Перед ним розкривав ся сьвіт незнаний, гарний, що манив його до себе, кликав його.

І линув душею до сього ясного сонця, що сьвічувало шлях знаня.

Та мусів боротись із журбою о хліб насущний.

Батьки його, що самі ледви тягли житеве ярмо не в силі були удержати сина у місті.

А житє вимагало так богато, так богато....

І він працював.

То лекціями, то иньшими зарібками, щоб тільки жити, ествувати.

По ночах не спав. Нераз цілими тижнями не бачив теплої страви.

— І так минали літа все в праці, тяжкій — томлячій праці.

Та не мав здоровля.

Родив ся таким слабким, ніжним.

Вже з малку занемагав. З початку і не звертав на се уваги.

Та в грудях почало боліти; з початку трохи, а потім все більше, все більше....

Начинала ся чахотка.

Звичайна доля хлопської дитини.

І вже доходив до цїли.

Лиш ще трохи, трохи праці, а дінне свого. осягне певний кусник хліба, о котрий так боров ся.

І його старим може легше стане. Так хотів бодай на старість осолодити їх тяжку недолю.

Та прийшла сьогорічна весна.

Заболіло в грудьох, не годен був учитись. Шукав поради, усюди шукав. Лікарі слухали, кивали головами, радили кинути книжки, і виїхати на село, відживлятись добре. А один молодий так і прямо сказав:

Для його нема ратунку.

— — — — — — — — — — — — — —

Приїхав у рідне село під батьківську стріху, звідки вийшов. Блідий —, змарнілий, з зародом смерти у грудьох, вернув до своїх рідних.

Злякали ся старі, побачивши його мізерною. Сплеснув старий Федь у руки, глянувши на його.

— Замучили мені сина — сказав — і一 гаряча батьківська сльоза покотилась по його старечім лици.

Як не запопадала коло його мати, пестила, потішечкою звала — так дарма.

А йому був такий жаль, такий жаль...

Жаль тих надій батькових, тих мрій своїх молодечих. Бачив коло себе рідних, їх сумні лица поорані журбою, та чорною працею.

Їх погляди пекли його, наче розжарене зелізо

А серце його стиснув біль, невисказаний біль.

— — — — — — — — — — — — — —

І йшли, минали дні за днями. А йому все гірше, все гірше було. В грудях боліло, тамувало віддих. Бачив, що гасне, так на очах гасне.

І ні звідки не було йому поради.

— — — — — — — — — — — — — —

А нині лежить вже, Мусів покластись, думав, що легше стане.

Прийшли до його старі, та дивали ся на його муку.

Мати сіла край його, та вдивлялась в його бліде лице. Довго давлений біль ринув з її грудей та наповнив хату своїм сумом.

Припала до його і заголосила:

— Мій ти соколику, потішечко моя! Я ховала тебе, пестила хотіла радости діждатись на старість...

І припала до його і цілувала те бліде, вимарніле личко.

Нічого не говорив, не годен був говорити.

А вона плакала, жалувалась перед ним на свою долю. Як з малечку берегла його, ночи недосипляла над його колискою, нераз заплакала з горя...

А потім він пішов далеко, у чуже місто... Не раз виглядала його, очи свої виплакала. молилась, щоб Господь післав долю її дитині.

І того... того діждалась!...

А плач її ніс ся по хаті линув крізь вікно у сьвіт та котив ся по зеленій леваді, що тягнулась, ген, з краю хати...

— — — — — — — — — — — — — —

У хату западав вечірний сумерк.

Хвилями ставало тихо, то знов чути було плач Федихи. Встала і отворила вікно. Так щось давило її, немов чиїсь дужі руки стискали її за горло. Крізь відчинене вікно заніс легіт весняного вітру пахощі цьвітучих садів. І линув таким житем, такою сьвіжостию пахощів...

Він так хотів жити!... Такий ще був молодий, — молодий.

Та вмирати мусить, — вмирати!... Для нього нема вже ратунку, лиш смерть, неминуча смерть!...

А кругом його було так гарно.

Йшла весна, весела, цьвітуча.

Зазеленіли сади, вкриваючись цьвітами.

У гаях щебетали весело пташата, вітаючи гарну весну.

Лиш для його е смуток, — для його смерть!...

Гей!... Смерте, смерте!...

Косиш, косиш, всі надії, всі змагания молодого серця. І на віщо?... І на віщо?...

Рей смерте, смерте!....

— — — — — — — — — — — — — —

Саме почав сходити місяць. Срібним сьвітлом окинув село, вдираючись у найменьчий куток.

Його проміння ввійшли у хату і обсипали сріблом Степана.

Немов хотіли пращати з сею гарною землею.

Ворухнув ся.

Глянув на маму, що ридала край його.

Звесхлими устами хотів щось сказати.

І лиш з трудом прошептав.

— Мамо! мамо!

І щось засьвітилось у його очах, а велика сльоза упала на його груди.

А вона кинулась до його. Голубила, промовляла, Сину мій, сину.... І нащо виріс такий великий... Чому малим не заховала тебе у чорну могилу..... меньше горя.... меньше жалю було би!... І товкла головою об постіль немогучи вгамувати свого горя.

— Ото ми доленька вдала ся! — Одного мала, тай цього Господь бере!...

І плакала таким плачем. що пробиває душу, серце морозить.

Старий Федь встав з лави і підійшов до неї.

— Не плач стара — сказав. — Така вже доля судила ся. Відай не поблагословив нас Господь.

— Не плач!... а самому тиснулись сльози до очей.

— І то діждав ся цього паньства!...

— Замучили його, замучили! Ех! Коби знав був, що такого дожду ся, задусив би був малим, бо такий жаль, такий жаль!...

І стояв старий смутний своїм болем, як стоїть струнка ялиця, над котрою перейде буря.

Йди стара!

Возьми ту сорочечку, щось му вишивала, прибери го, най по християнськи піде до Бога...

А Федиха плакала, ридала над своїм сином...

— — — — — — — — — — — — —

А на дворі западала ніч. В ставках зарокотіли жаби несучи далеко свою пісню. Полями смуток блукав линучи крізь людські межі. Якийсь сьвяточний спокій огортав землю.

Лиш в хаті Федя вітав плач, смуток та безнадійна роспука.

І довго, довго в ніч стояли старі над постелею умираючого сина.

А над ними розгорнулась ніч, глуха, безмежна.

— — — — — — — — — — — — — —

А вона йшла тихо, тихо.... І спинало усьо, що стояло проти неї, не зважаючи ні на пол, ні на вік.

Як стинае косар зрілу зелену траву.

А за нею смуток волік ся. Блукав по широких людських полях.

А вона йшла — линула все далї — все далї...

Не ганіть злодіїв. Они шанують чужу власність тим, що її украли.

Злодій уважає себе за чесного чоловіка тоді, коли не має нагоди украсти.

*

Правдива любов — се як явища духів; цілий сьвіт про говорить, але ніхто їх не бачив.

*

Найлучше, що з уст жінки виходить, се поцілуй.

*

Найдорожшою для мужчини повинна бути єго жінка, дуже часто — се лиш єї одіж.

633 нових членів приступило до Р. Н. Союза в місяцю Листопаді с. р.

Братство сьв. Архистратига Михаїла в Kingston, Pa. Від. 208: Станьчак Василий, Микіфор Джула, Кузмяк Георгий, Захарий Демян, Воршак Михаїл, Руснак Йосиф, Негрей Михаїл, Вах Михаїл, Манкович Михайло, Гавай Георгий, Кравець Антін, Бодзик Василь, Габор Михаїл, Ганьчовский Мих., Фанок Андрей, Цмур Михаїл, Станьчак Федор, Качмарский Павло, Кумка Матей, Мотовиляк Семан, Кулька Валєнт, Царик Симко, Фанек Антоний, Евін Павло, Гудак Андрей, Пласконь Петро, Іванек Прокопик, Катирчак Іван, Буцьо Іван, Станьчак Михаїл, Лиско Петро, Станьчак Іван, Грегач Іван, Шпас Кондрат, Шопяк Митро, Качур Николай, Гайдош Симеон, Гавловский Николай, Качмарсккий Миколай, Томашура Іван, Зупко Георгий, Ковальчик Клемент, Семнян Георгий, Стівенс Стефан, Булищак Іван, Васко Іван Шпас Ілько, Лучко Георгий, Коцай Йосиф, Крупа Гаврило, Марко Андрей, о. Николай Молчаний, Калай Михаїл, Осух Стефан, Мисаруш Михаїл, Долний Йосиф.

Братство сьв. Архангела Михаїла в Carteret, N. J. Від. 209: Пишко Йосиф, Ґінда Йосиф, Войнаровский Йосиф, Клебан Йосиф, Рекар Іван, Ґец Михайло, Войнаровский Миколай, Іваніцкий Михайло, Плевак Іван, Зайлик Федор, Ґінда Антошко, Пелех Федор, Морошко Іван, Місяк Петро, Ґреґа Федор, Гірняк Михайло, Галіцкий Андр. Подґурский Йосиф, Швайлик Іван, Дзядик Михайло, Клебан Йосиф, Кіц Петро, Цап Йосиф Гірняк Іван, Цап Іван, Міню Федор, Борес Йосиф, Ґінда Василий.

Товариство Українське імени Тараса Шевченка в Boston, Mass. Від. 210: Галько Михаїл, Онуляк ПетроВалюс Йосиф, Коцюба Йосиф, Шостаковский Павло, Дикий Прокіп, Павлюківна Евгенія, Парцюківна Марія, Вонсівна Параня, Зінковский Іван, Кудрик Павло, Дембіцкий Петро, Романів Дмитро, Старушек Стефан, Безубко Микола, Зінковский Іван, Васюта Микола, Кіндибалюк Семен, Калита Яким, Калита Іван, Калита Михайло, Хрущь Іван, Микитів Теодор, Хомкович Василь, Шпдловский Дмитро,

Братство сьв. Михаїла в Stapleton, N. Y. Від. 211: Вансович Олекса, Юрчевский Василь, Окр[illegible]кий Іван, Драганчук Дмит[illegible], Гнида Іван, Лазар Василь, Кузенко Онуфрий, Брикало Ва[illegible]иль, Цап Василь, Нанцьо Ми[illegible]олай, Костик Марія, Кости[illegible] Григорий, Лазар Андро, Ґе[illegible] Катерина, Ґеба Василь, Русин Марія, Грецик Анастазія, Набережний Яким, Зьвір Павло, Бурачик Юрко, Дяк Яцко, Чипіль Кипріян, Харів Яцко, Зальопаний Стефан, Лизон Корпан, Біляк Наумко, Чмир Марія, Карнів Василь, Нагорняк Андрей.

Братство сьв. Мих. в Cleveland, Ohio. Від. 212: Рихнак Іван, Сеняк Йосиф, Мачо Михайло, Ґучик Йосиф, Ількович, Іван, Дрозд Михайло, Сич Михаїл, Сенчина Йосиф, Пелех Іван, Валько Стефан, Венцко Осиф, Бахаровский Осип, Юрчинко Іван, Сквір Прокоп, Доваловский Йосиф, Чабра Осиф Секерак Іван, Секерак Михайло, Немчак Андро, Яцко Андро. [illegible]ванко Михаїл.

[illegible]ратство сьв. Вел. Муч. Ди[illegible]ія в Jeanette, Pa. Від. 207: [illegible]нський Антін, Квасніцка [illegible], Кац Параска, Ковалик [illegible] Прах Михайло, Леньо [illegible] Мартикляс Марія, Казі[illegible]сиф, Цар Петро, Марчак [illegible]ринич Антін, Бар Ми[illegible] Галушка Юрко, Пасер[illegible] Йосиф, Бончак Михайло, Сакош Іван, Барабаш Михайло, Уринич Василь, Олійник Іван, Уринич Іван (мол.), Уринич Іван (стар.), Кравц Ілько, Кравц Юрко, Галущпк Мих., Матерна Андрій, Шевчик Дмитро, Сенцишин Николай, Марія Кравц, Бахур Юстина, Чекарт Юрко, Шевчик Іван, Чекарт Анна, Хован Василь, Лелько Павел, Тернавський Іван, Ольчак Ілько, Нестор Петро, Кац Василь, Ревак Михайло, Цапар Гнатко, Шевчик Михайло, Яворський Василь, Пука Павел, Товарницький Федор, Цар Марія, Фільовяк Гнатко, Сидор Николай, Уринич Федор, Шандрович Михайло, Клим Михайло,

Від. 212: Іван Рихняк, Cleveland, O.

Братство сьв. Арх. Михаїла в Bayonne City, N. J. Від. 213: Бурбела Андрій, Вишняк Мих., Чмир Гриць, Язьвінський Іван, Навроцький Ник., Павелко Михайло, Ярмолович Петро, Сеник Миколай, Булка Миколай, Давидів Грогорий, Стахів Никола, Ядвинський Григорий, Закалужний Нестор, Возняк Григорий, Вічковський Роман, Задорецький Федор, Гаврилів Павло, Андрусів Яким, Бурка Василь, Дацко Іван, Бурий Стах, Вовк Іван.

Сестрицтво сьв. Надії, в Mc-Kees Rocks, Pa. Від. 214: Галай Пелягія, Домска Анна, Пужик Марія, Сабара Анєля, Марія Старощак, Боднар Анастазія, Хрущ Анна, Каня Євфрозія, Андрейчин Марія, Мудрик Розалія, Хорощак Александер, Рудавська Анна, Кравчишин Анна, Панінчак Анна, Клебанська Магдалена, Яслиницька Катарина, Сулима Марія, Савинська Катарина, Пруца Текля, Галядан Катарина, Спяк Олена, Ґресів Катарина, Пузик Анна, Яницька Юстина, Гуменна Ягнишка, Спяк Мазія, Шкварла Текля, Мацуцка Емилліян, Прешляк Єва, Яницька Текля, Киселиня Анна, Подоляк Катарина, Клинчик Марія, Кидаш Катарина, Стефанишин Катарина, Гусак Катарина, Петришевич Юзефія, Соляревич Варвара, Порада Марія.

Від. 1: Кидонь Петро, Александер Малиновський, Войтович Андрей Малиновський Чеслав (дит.), Волошин Стефан (дит.)

Від. 3: Іванцьо Василь.

Від. 4: Адзима Теодор, Медвідь Пайза.

Від. 6: Мацуґа Іван, Івані Іван Іликов, Петру Васили Ковеслеґі, Юрій Федина Василий.

Від. 7: Данишевський Леон, Ковальчик Лешко.

Від. 8: Кавулин Анна (дит.)

Від. 9: Ковальчик Трифон, Іван Ванда, Щепанський Іван (дит.), Янковський Данько, Кухарчик Михаїл, Балкович Кондрат, Боднар Андрій, Салак Николай, Пласино Луць, Салак Теодор, Хиляк Іван.

Від. 10: Шпак Теодозій, Шовтис Стефан, Патинок Григорий, Нездоба Михайло, Бартин Ковтко, Феленчак Йосиф, Томцьо Іван (дит), Горбаль Андрій (дит.)

Від. 12: Ціхоцький Петро, Цар Стефан.

Від. 14: Ксьонжек Йосиф, Сорока Терентій, Лапишак Фецко, Лиґа Гарасим, Коздронь Антоній, Рацин Василь, Стецик Теодор, Сейка Іван, Яцканич Николай, Серняк Теодор (дит.) Серняк Іван (дит.), Серняк Мильска (дит.), Серняк Марія (дит.).

Від. 16: Юрчак Антін, Хома Іван II., Сухеняк Френк, Сабарин Семан.

Від. 17: Лесенко Петро, Фечовець Андрій, Станко Михаїл, Фрецич Михаїл, Майкович Антін.

Від. 19: Курчак Василь, Гаврань Федор (дит.)

Від. 27: Лицусь Іван (дит.), Лицусь Єва (дит.), Лицусь Анастазія (дит.).

Від. 28: Равіц Стефан, Рабіц Юрко, Євин Антошко, Пирхайло Михайло, Михилишин Ант., Мацік Іван, Машталир Василь, Троянський Митро (дит.), Михайло Немчук (дит.).

Від. 31: Кушнір Іван.

Від. 33: Сулик Михаїл, Вересюк Онуфрій, Сікора Михаїл, Загоройко Мирон, Дравус Петро, Шмирський Кароль, Мудрак Василь, Сеник Гринько, Стречек Андрій, Матів Роман, Конюх Микола. Діти: Бартош Анна, Сушко Марія, Сташко, Іван, Франко, Йосиф, Михайло, Лоштен Микола.

Від. 36: Лопшанський Антін, Пушивак Филип.

Від. 37: Синко Марія.

Від. 38: Ґлухій Антін, Малиса Іван, Савочка Іван, Письо, Теодор, Сивак Андрей.

Від. 39: Глива Іван, Качур Михаїл, Вислоцка Розалія (дит.), Пласконь Іван (дит.), Шипош Павло (дит.), Шипош Анна (дит.), Пласконь Розалія (дит.).

Від. 45: Сорока Іван, Черевик Теодор.

Від. 47: Швалко Іван, Кость Михайло, Матух Михайло, Андрей Мельник, Кузминський Станіслав, Сокальський Леон.

Від. 51; Дитиняк Юрко.

Від. 52: Чупкевич Станіслав.

Від. 53: Федор Баган.

Від. 61: Михалюк Андрій, Маґера Йосафат.

Від. 62: Корнат Єлек.

Від. 65: Василевич Василь, Іван Кузьма, Петрович Лука, Василь Кардаш, Андрійців Михаїл, Недільський Володимир, Біляця Бартко, Маройка Теодор, Лиґа Михаїл, Доньчак Іван, Доньчак Іван, Бойович Іван, Шубяк Яцко.

Від. 66: Лукаш Ілько, Шмиґельський Димитрій.

Від. 67: Новосад Василь, Рейраш Йосиф, Маєрник Андрій, Максанти Томаш, Фотинар Теодор, Рудяк Іван, Козак Іван, Цибак Іван, Масяк Іван, Висляк Кость, Антошко Николай, Пилат Федько, Швед Марія, Швед Іван, Калимон Петро, Криницький Микита, Антошко Андрій, (дит.) Антошко Стефан (дит.).

Від. 68: Бундзяк Агафія.

Від. 70: Коцюба Александер, Цаповський Михайло.

Від. 71: Франек Йосиф.

Від. 72: Іляш Федор, Орисик Данько, Сул Онуфрій.

Від. 73: Заходник Федор, Сидор Андрей, Рекрут Омелян.

Від. 79: Поляк Андрій.

Від. 80: Васили Симеон.

Від. 82: Мадяр Василь, Йосиф Пішко.

Від. 85: Гаснец Іван (дит.), Гриць Іван (дит.), Ґуменюк Тимко, Підручняк Стефан.

Від. 88: Ґонос Іван (дит.), Ґонос Марія (дит.), Суда Анна.

Від. 91: Ґресяк Іван, Звіринський Яков, Гуменний Михаїл, Бабій Петро, Диркач Теодор, Стецко Гриць.

Від. 92: Олійник Гриць, Ярема Петро, Дранута Гнат.

Від. 94: Андрейко Дмитро, Михаїл Ґурняк.

Від. 95: Стицяк Стефан.

Від. 99: Загаровський Петро, Кичировський Войцех, Вашралік Михаїл, Мотичка Андрій, Грабар Дмитро, Клєйбз Теофіль, Боднар Антін, Бабляк Василь, Петрівка Михаїл, Теслюк Роман, Лешушин Анна (дит.), Гирман Гринь (дит.).

Від. 102: Головатий Іван.

Від. 106: Ботулінський Іван, Каспер Йосиф, Роль Семен.

Від. 108: Павлик Юзефа, Осташевський Атанас.

Від. 115: Патирак Станіслав.

Від. 119: Шадвари Андрій.

Від. 120: Тракала Марія (д.).

Від. 123: Сенів Николай, Добрянський Мих., Микитюк Федько, Мороз Федор, Коваль Василь, Іванина Петро, Пиріг Гнат, Ростоцький Стах, Нижник Кузьма, Панькевич Петро, Ляцук Олена, Оліярник Настя, Маєк Іван, Черняк Павло, Павлишин Андрій, Іванус Микита, Назарчук Тома, Іванина Кость, Табака Федор, Гвоздоцький Гант, Романчук Михайло.

Від. 124: Темпальський Мих.

Від. 126: Швенда Іван, Сараnич Іван, Маркван Федор.

Від. 127: Маркович Лукаш.

Від. 128: Савчин Михаїл, Кобуляк Теодор.

Від. 134: Ґалущак Юрій.

Від. 135: Лучка Мартин, Ольховський Стефан, Налисник Василь, Налисник Гриць, Зачат Михаїл, Ардан Федор, Ґрацьковян Петро, Рачик Яков, Ганчарик Филип, Рапач Василь, Ломянек Михаїл, Беца Михаїл, Іван Дяк, Білий Юрко, Льоренц Мартин, Макар Василь III., Поглід Пазя.

Від. 139: Денбяк Андрей.

Від. 140: Мирден Николай.

Від. 142: Левчак Андрій, Бутинець Федько, Конопельський Іван, Василак Антін, Когут Семен, Плюта Йосиф.

Від. 143: Кость Іван, Юрник Дмитро, Щипак Теодор, Марин Михаїл, Михайлишин Стеф.

Від. 144: Іванькевич Катарина, Іванькевич Йосиф, Іванькевич Михаїл, Старч Марія, Павлик Юзефа.

Від. 147: Луців Григорія, Хелий Ольга (дит.).

Від. 151: Барштинська Анастазія.

Вді. 152: Кажа Розалія.

Від. 158: Сич Яцко, Желінський Іван.

Від. 159: Домбровський Іван, Крим Іван, Мацєйко Семен.

Від. 161: Казімір Волошин, Оґоржалек Юрій, Кораль Алберт.

Від. 162: Коротарж Йосиф, Сливканич Федор, Корнило Кутний, Димкович Йосиф, Гадуняк Василь.

Від. 163: Слободяк Іван, Семака Атаназій.

Від. 165: Бедзик Федор, Ганьковський Николай, Гавриляк Григорій, Зубік Трофим, Петровський Йосиф, Стечевич Николай, Ґалантий Андрій.

Від. 169: Іванцьо Юрій.

Від. 173: Янофчик Анна.

Від. 174: Усідач Миколай, Галушка Михаїл, Турлянич Михаїл.

Від. 176: Воробець Ілько.

Від. 178: Струминський Михайло.

Від. 179: Кушляк Теодор.

Від. 182: Татомир Теодор, Заяць Іван.

Від. 183: Залузка Станіслав, Корецька Франціїшка.

Від. 184: Галушка Михайло.

Від. 185: Велькій Іван, Корч Михайло, Пачкан Андрій, Мушка Василь.

Від. 186: Стефанув Марія, Гриценяк Марґіта, Бастух Катерина.

Від. 188: Лазорищак Стефан (дит.).

Від. 19: Євчак Анастазія.

Від. 192: Кікина Семко, Маланчук Григорій, Суваньчак Максим.

Від. 195: Тисьбір Пелягія.

Від. 199: Ґермеґ Орешка Варвара, Гачко Єлисавета.

Від. 202: Мурзик Анна.

Від. 203: Ковальчук Григорій, Йонда Станіслав, Анд. Балько Іван.

Від. 204: Толопко Василь.

Від. 209: Кучаба Іван, Черепанюк Мих., Бобенчук Іван, Пішко Гнат.

ПРИНЯТІ НА НОВО:

Від. 1: Йосиф Кулик, Буряк Мих., Тересенко Осиф, Єзьорський Казімір.

Від. 2: Дзядик Василь, Лисак Йосиф, Мишко Гаврило.

Від. 16: Салак Михаїл.

Від. 19: Крук Павло.

Від. 19: Андрущик Гриць, Ґасін Павло.

Від. 40: Антоній Михайло.

Від. 42: Деркач Григорій.

Від. 52: Гамадій Юрко.

Від. 56: Драган Йосиф.

Від. 57: Уран Петро.

Від. 69: Черган Йосиф, М. Юрчак.

Від. 70: Підгорецький Іван, Маґура Йосиф.

Від. 78: Муляк Федор, Слереканич Кипріян.

Від. 90: Козак Фецко.

Від. 92: Орловський Михаїл.

Від. 94: Сербін Теодор, Кравець Іван.

Від. 99: Герман Петро.

Від. 104: Сорока Петро.

Від. 120: Хомич Михаїл.

Від. 121: Пустай Андрій.

Від. 143: Дзиґорський Дм., Марець Сенько.

Від. 144: Ленський Антін, Жибура Іван.

Від. 155: Маранський Іван.

Від. 162: Короташ Йосиф.

Від. 175: Кмиціінський Василь.

Від. 178: Хруняк Павло.

Від. 188: Хабасєвич Кароль.

Від. 191: Гармецький Михаїл.

Т. Лабовський,
рекор. секр.

СЬМІШНЕ.

1-ий приятель:

— Будь ласкав друже розміняти мені 20 долярів.

2-ий приятель:

— Але-ж в найбільшою приятностию.

1 ий приятель:

О если так, то пожич мені 10 долярів.

2-ий приятель:

— !?...

1 ий приятель:

— Вачиш, я лиш так хотів вгевнити ся, чи ти маеш гроші.

ЩАСТЄ...

А. — Знаете добродію!... В мою суджену вчера грім вдарив...

Б. — Бійте ся Бога!... Но і...

А. — Нічого!... Ґрім зірвав штучне волосе, зісунув ся по грубо виватованім ґорсеті, зірвав подушку з клубів, та по випханій панчосї вдарив о високий обцас та по нім влетів у землю. Бідачка лишень зі страху клапала вставленими зубами..

Б. — Ґратулюю!... Ви дійсно маете щасте!

РАДА ВУЙКА.

Богатий вуйко старий кавалер е на слюбі своеі сестріниці з молодим пристойним хлопцем, який однак був незвичайно розсіяний. По слюбній церемонії звертае ся вуйко до молодого:

— Затям собі се добре, дорогий, і як найскорійше постарай ся на наслідство, бо в противнім разі не дістанете від мене ні шелюга!...

— Добре – каже молодий – буду тямити, однак для певности на всякий случай завяжу собі вузол на хустині...

СОК З СЕ ЄСТЬ ОДИНОКА РУСКА ОРҐАНІЗАЦІЯ!

Чи зимно шкодить здоровлю?

Богато людий думає, що зимно шкодить здоровлю і тому як найменше виходять в зимі на воздух, щоб, як кажуть, не застудитись, та не попасти в хоробу, як запаленє легких, ріжні нежити і пр. Гадка ся не годить ся з правдою. Зимно шкодить людям, але лиш таким, що хорі на легкі, ослаблені взагалі і безсильні. Хто-ж зовсім здоров, сему зимний, острий воздух ніколи не пошкодить; противно додасть єму сили і відпорности на ріжні зміни воздуха. Сего кождий з нас досьвідчив, коли зимою вийшов на двір. Пробувши на зимнім воздусі, прим. годину, чуємо ся здоровшими, більше, чим у літі. Чоловік стає черствійший, кров кружить обильнійше, а все те причиняєсь до піднесеня стану нашого здоровля.

Мешканці північних, зимних о[illegible]олиць, як Шведи, Норвежці, Ісляндці є о много здоровші, си[illegible]ьнійші та витревальші, ніж люди в полудневих, теплих краях [illegible]. Лапанці, Ескимоси і ин. не знають тих недуг, яким підлягають мешканці нашого, уміркованого підсоня. Се чейже найлучший [illegible]оказ, що зимно не шкодить здоровлю.